

ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, ДИРЕКЦІЇ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ
І ПРОФОРГАНІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ імені О. М. ГОРЬКОГО

№ 5 (101)

11

ЛЮТОГО

ЧЕТВЕР

1960 року

Ціна 15 коп.

ВЧИТИСЯ У ЛЕНІНА

Однією з необхідних якостей, що формуються в студентів, є вміння працювати над книгою, зокрема над творами класиків марксизму-ленінізму.

Робота над книгою підпорядковується основній меті — оволодінню викладеними в ній положеннями, засвоєнню основних думок автора. Ця мета досягається лише тоді, коли вдалося продумати, виявити і висловити основні ідеї книги. Цій меті підпорядковується і конспектування, що так широко ввійшло в практику нашої роботи.

У вмінні працювати над книгою блискучим зразком для нашої молоді був В. І. Ленін.

Яскравим свідченням, що наочно розкриває методи роботи В. І. Леніна над книгою, є його філософські зошити, які складаються з ряду конспектів праць Гегеля, Фейєрбаха, Арістотеля, Маркса і Енгельса, Лассалля, з багатьох його анотаций книг, статей і рецензій з філософії і природознавства.

Особливий лєнінський стиль, глибоке вивчення і наслідування, усією силою виявився в методах читання і вивчення праць І. Маркса і Ф. Енгельса. Їх твори Ленін ґрунтовно вивчив ще в молоді роки. Ще в юності, як зазначає Н. К. Крупська, Ленін прекрасно знав багато творів Маркса і Енгельса, а перебуваючи в еміграції, він вивчив усі їх твори. Проте ці класичні твори він перечитує і продумує протягом усього життя, роблячи численні витяги з них, аналізуючи відповідні положення. Перечитуючи

свої виписки, Ленін робить на них нові помітки. Всі книги, прочитані В. І. Леніним (що належали йому особисто), рясніють численними підкресленнями і позначками. Окремі терміни, вирази і цілі місця з книг Ленін підкреслював однією, двома, трьома і навіть чотирма горизонтальними рисками, а іноді хвилястою лінією. Нерідко він підкреслював окремі місця книги і вертикальними рисками або ставив якусь позначку на полях, наприклад, NB, тобто початкові літери латинських слів «nota bene» («nota bene»), що означають «поміть добре», або «sic» («sic»), теж латинське слово, що означає «так». Дуже часто В. І. Ленін ставив на полях проти того чи іншого абзацу, тієї чи іншої фрази знак оклику (схвалення) або знак запитання (осудження, сумнів), писав якесь слово, яке визначало його ставлення до прочитаного. Цю систему позначень Ленін живив і при повторному читанні зроблених ним витягів, конспектів.

Повчальними є і ті вимоги, які В. І. Ленін ставив до конспекту, підкреслюючи при цьому, що кожне слово, кожну фразу, перш ніж записувати, треба продумати, зважити, що при конспектуванні треба вибрати з книги найістотніше, відкидаючи зайві подробиці.

В. І. Ленін подавав зразки такого конспектування. Як відомо, книгу Маркса і Енгельса «Святе сімейство» (має понад 200 сторінок) Ленін законспектував на 26 сторінках тексту.

В цьому конспекті В. І. Ленін дає коротку характеристику змісту книги, її будови, потім дуже коротко характеризує перший розділ, далі відмічає, які розділи написані Марксом і які Енгельсом. Найцінніший, на думку Леніна, VI розділ книги, який треба було б виписати суцільно, Ленін виклав переважно своїми словами, лише зрідка вдаючись до цитат.

В. І. Ленін учив нашу молодість самостійно оволодівати висотами науки, попереджуючи студентів, що ніяка лекція не може дати повного з'ясування питання, що вивчається. Звертаючись до студентів Свердловського університету, які слухали його лекції «Про державу», Ленін орієнтував їх на самостійне опрацювання матеріалу, радив не бентежитися тим, що відразу дещо може здатися важким, що «...незрозуміле на перший раз при читанні буде зрозуміле при повторному читанні, або коли ви підійдете до питання згодом з трохи іншого боку...».

Найголовніше, вказував В. І. Ленін, щоб у результаті читання, бесід і лекцій студенти набули вміння підходити до питання, що вивчається, самостійно.

Стиль роботи В. І. Леніна над книгою є школою для молоді, зокрема для студентів. Гігантська працездатність, плановість, наполегливість у досягненні завдання — ось що характеризує лєнінську творчу лабораторію думки.

О. КАРДАШ.

Знання — в маси

Біля 50 викладачів нашого інституту протягом 26—31 січня проводили агітаційно-пропагандистську роботу в селах Макарівського та Києво-Святошинського районів Київської області.

Щоб донести до найширших мас матеріали IV сесії Верховної Ради СРСР, зокрема доповідь М. С. Хрущова, Закон про роззброєння, Звернення Верховної Ради СРСР до урядів і парламентів інших країн, а також постанови прудневого Пленуму ЦК КПРС та січневого Пленуму Комуністичної партії України, агітатори пішли в ланки, бригади, на тваринницькі ферми, до механізаторів, вели індивідуальні бесіди. У формі невеликих доповідей, бесід на конкретному матеріалі з життя і праці колгоспників висвітлю-

валися ті завдання, що стоять перед працівниками сільського господарства в другому році семіріччя.

Кожен з викладачів прочитав не менше двох—трьох доповідей і провів по кілька бесід.

Можна сказати, що наша робота принесла певну користь працівникам сільськогосподарського виробництва. Крім того, викладачі прочитали ряд лекцій на інші теми. Так, М. Черкун виступив з цікавою, змістовною лекцією «Героїзм радянських людей в тилу ворога в роки Великої Вітчизняної війни» в сільському клубі села Мотижин Макарівського району, а також у центральній садибі колгоспу і в середній школі. П. Хропко розповів про творчість видатного українського письменника-гумориста Остапа Вишні, висту-

пивши з лекцією і по місцевому радіомовленню, і перед учнями 8—10 класів середньої школи села Мотижин.

Є. Сандакова прочитала лекцію «Радянські космічні ракети і штучні супутники» перед молоддю сіл Гореничі та Луки Києво-Святошинського району. Із змістовними лекціями виступали також в різних селах Київщини інші викладачі нашого інституту.

Наші викладачі подавали допомогу місцевим агітаторам, беручи участь в організаторних для них семінарах, знайомилися з роботою бібліотек, зокрема дитячих, ідеальні викладачі видавали разом з редколегією черговий номер стінної газети (наприклад, А. Медушевський, Є. Ченакал, Є. Сандакова, М. Плющ випустили газету «Радгоспник» в селі Гореничі Києво-Святошинського району). Разом з тим наші товариші проводили роз'яснювальну роботу по підготовці випускників середньої школи, які працюють у колгоспі чи радгоспі, до вступу в наш інститут.

Робота на селі дала нам можливість ближче познайомитися з життям колгоспників і працівників радгоспу, перевірити на практиці свої агітаційно-пропагандистські здібності.

М. ПЛЮЩ,

старший викладач
кафедри української
мови.

На ниві педагогічної діяльності

Колектив інституту відзначає 60-річчя з дня народження і 40-річчя науково-педагогічної діяльності кандидата педагогічних наук, доцента, декана фізико-математичного факультету Ольги Петрівни Сергуніної.

Ольга Петрівна народилася 7 лютого 1900 року в сім'ї службовця с. Голубівка, Новгород-Сіверського району, Чернігівської області. Втративши батька, який помер у 1906 році, Ольга Петрівна рано зазнала нестатків. Заробляючи на прожиток приватними уроками, вона все ж зуміла закінчити Стародубську жіночу гімназію і вже в 19 років розпочала свою педагогічну діяльність як викладач фізики і математики у Стародубській середній школі № 3. У 1921 році Ольга Петрівна вступає до Київського інституту народної освіти, який успішно закінчує в 1925 році. Із 40 років своєї трудової діяльності 21 рік Ольга Петрівна працювала безпосередньо в середніх школах і вже 16-й рік працює в нашому інституті, викладаючи геометричні дисципліни, готуючи вчителів математики. З 1957 року вона декан фізико-математичного факультету.

Одночасно з педагогічною діяльністю Ольга Петрівна віддавала багато уваги науковій роботі. В 1939 році вона закінчила аспірантуру з методики математики при науково-дослідному інституті педагогіки, а в 1948 році захистила дисертацію на вченій ступінь кандидата педагогічних наук. За час своєї праці в інституті Ольга Петрівна опублікувала понад 15 робіт з геометрії та методики математики. Широко відома її праця «Метод геометричних місць» (видавництво «Радянська школа», 1948), а також розділи в таких поширених працях, як «Методика стереометрії», «Методика розв'язування задач на побудову в середній школі», «Нариси з методики викладання арифметики» (удоскоєна премія імені К. Д. Ушинського), «Викладан-

про що неодноразово велися розмови. Погано і з студентівським активом — він невдало підібраний, з ним велася робота від випадку до випадку. Великою мірою в цьому винні самі студенти. Адже це не секрет, що багато з них зовсім не брали участі в роботі газети навіть тоді, коли одержували завдання від редколегії, ухилялися від будь-якої участі в роботі. А чому так мало надходило в адресу редакції листів?

Комсомольська і профспілкова організації до цього часу не налагодили як слід контакту з своїм друкованим органом. Немас нічого дивного, що кореспонденції про ці найважливіші ділянки роботи з'являлося вкрай мало.

Товарніші студенти, викладачі, лаборанти, всі працівники нашого інституту!

Випускаючи свій сто перший номер газети, редколегія просить вас задуматися над справою налагодження роботи. Подавайте цікаві, критичні матеріали, будьте ініціаторами найкращих починань газети, не чекайте, що все це зробить за вас хтось інший! Тільки власними зусиллями ми можемо підняти на високий рівень роботу інститутської багатотиражки. Це допомагатиме нам у роботі й відпочинку, зробить наше життя ще змістовнішим, ще цікавішим.

ня математики при політехнічному навчанні», підручник аналітичної геометрії для педвузів тощо.

Член Комуністичної партії Радянського Союзу з 1951 року, Ольга Петрівна, як педагог, забезпечує глибоке розуміння студентами такої важливої дисципліни, як основи геометрії, виховує у них діалектико-матеріалістичний світогляд.

Протягом усього свого життя Ольга Петрівна бере активну участь у громадському житті. Зараз вона член бюро партійної організації факультету.

Ольга Петрівна систематично працює з учителями м. Києва і Київської області, а її праці допомагають багатьом учителям республіки.

Невтомна праця Ольги Петрівни, зокрема в роки Великої Вітчизняної війни, відзначена урядовою нагородою — медаллю «За доблесну працю в період Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр.».

Невичерпна енергія і запал, з яким Ольга Петрівна виконує наукову, педагогічну, адміністративну і громадську роботу, служать прикладом для молодих викладачів і студентів.

А. БУГАЙ,

доцент кафедри
елементарної математики.

Готуємось до знаменної дати

Цього року все прогресивне людство відзначатиме знаменну дату — 90-річчя з дня народження організатора Комуністичної партії Радянського Союзу і першої в світі держави трудящих В. І. Леніна.

Крім інших заходів, що намітила дирекція і партійне бюро інституту, в лютому місяці буде проведено теоретичну конференцію викладачів і студентів на тему: «Вчення В. І. Леніна про будівництво комунізму та боротьба Комуністичної партії Радянського Союзу за втілення його в життя».

Тематика доповідей і виступів, що будуть заслухані на конференції, охопить велике коло питань: вчення В. І. Леніна про побудову комунізму, про керівну роль Комуністичної партії в радянському суспільстві, розробка ним питань про створення важкої промисловості, соціалістичного сільського господарства, про розвиток науки, культури, народної освіти і, зокрема, зв'язку школи з життям, про роль радянського вчителя в комуністичному вихованні та багато інших.

ТРИВОЖНІ СИГНАЛИ

У цьому році заочний відділ нашого інституту вперше випустив учителів, які навчалися за продовженим терміном.

Здавалося б, що збільшення на півроку терміну навчання повинне сприяти поліпшенню теоретичної і практичної підготовки вчителів.

Проте наслідки державних екзаменів, які проходили на фізико-математичному факультеті протягом січня місяця, показали, що в підготовці вчителів математики є серйозні недоліки. Із 112 заочників, які склали державні екзамени, 5 одержали незадовільні оцінки з історії КІРС, 18 — з математики і 9 — з педагогіки та методики математики, причому ряд випускників одержали по дві незадовільні оцінки (Чайка, Терно, Вайнер, Коломієць, Клименко та ін.).

Характерно, що більшість студентів, які одержали незадовільні оцінки з математики, виявили незнання найелементарніших, вузлових питань шкільного курсу математики. Серед них є частина тих, що не працюють у школі, але є і вчителі математики, які несумлінно ставляться до роботи. Тільки цим можна пояснити те, що, наприклад, Чайка, працюючи в V—VI класах, сама не вміє розв'язати елементарну задачу практичного змісту на проценти, Черпіта, яка викладає геометрію у VI класі, не вміє не тільки довести, а навіть сформулювати ознаку паралельності прямих на площині. А що можуть розповісти про методику вивчення у школі площ поверхень і об'ємів тіл студентки Клименко і Аракелян, коли вони не знають навіть формул для їх обчислення?

Де ж причини такої низької успішності заочників на державних екзаменах?

Однією з головних причин є недостатня вимогливість до студентів з боку викладачів під час курсових екзаменів і заліків. Тільки цим можна пояснити той факт, що до державних екзаменів допущено таких студентів, як Косенко і Терно, які неспроможні навіть за третім разом скласти свої фахові дисципліни хоч би на «задовільно».

Не менш важливою причиною є все ще недостатня увага до організації заочного навчання студентів з боку кафедр і керівництва заочним відділом. Зокрема, негативно відбилась на знаннях студентів те, що основні математичні курси доручалось читати позаштатним викладачам інституту, які часто мінялися і не відчували відповідальності за доручену їм справу. Так, за два роки випускникам цього потоку математичний аналіз читали три викладачі (т.т. Васюковська, Швецов, Гуменний), як і вищу алгебру (т.т. Козлов, Кужий, Іваненко).

Оглядових лекцій було організовано мало (відповідно до навчального плану), причому в час липневої сесії, коли студенти були надто перевантажені курсовими заняттями та екзаменами і заліками.

В таких умовах було б дуже корисним випустити для заочників посібники по підготовці до державних екзаменів, але, на жаль, цього не зроблено.

Звичайно, серед заочників є частина добре підготовлених вчителів, які на екзаменах виявили глибокі, змістовні знання: Пантюхов (одержав диплом з відзнакою), Пінчук, Двоак, Лисенко, але таких меншість. Наприклад, із 111 осіб математику склали на «добре» і «відмінно» лише 32.

Перебудова виховання і навчання в радянській школі ставить більш високі вимоги до теоретичної і практичної підготовки вчителів. Це зобов'язує працівників педвузів подумати про новий підхід до навчання вчителів-заочників.

В. КУХАР,
член екзаменаційної комісії.

Комсомольское племя

В безграничных степях Казахстана
Собралось комсомольское племя
И в труде, и в борьбе неустанных,
Твердых, смелых, не любящих лени.

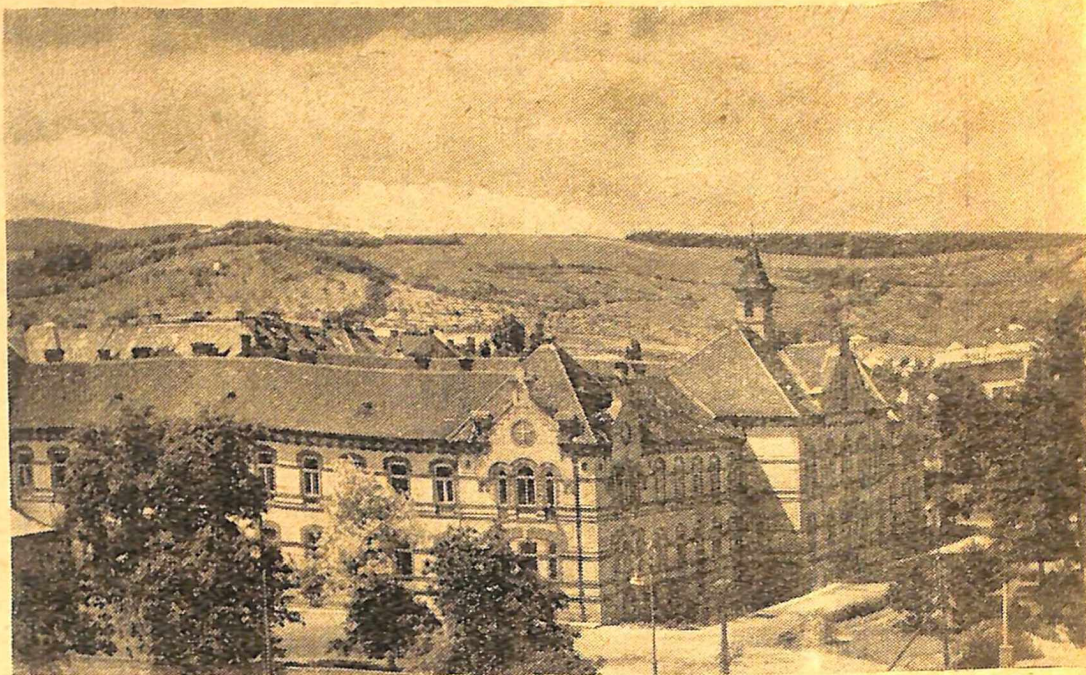
Через трудность шагнули мы
с песней,
Дорог сердцу и близок наш край,
Знаем: время настанет чудесное —
Мы получим большой урожай.

Мы с тревогой встречали волнующий
день,
Он для многих торжественным стал,
Поплыла, покачнулась, от трактора
тень —
В целине пролегла борозда.

Склонит голову степь перед
сильными, —
Не напрасно несем мы мечту:
Молодежи с орлиными крыльями
Труд любой по плечу!

В. ДОРОХОВ,
студент I курсу мовно-літературного факультету.

ФОТО НАШИХ ДРУЗІВ

В мальовничому куточку Східної Словаччини розташований Кошицький педагогічний інститут. Ми друкуємо фото, надіслане нам чехословацькими друзями.

МИСТЕЦТВО, ОКРИЛЕНЕ СЛОВОМ ПАРТІЇ

До сорокаріччя з дня
заснування театру
імені Івана Франка

Ще точилася громадянська війна і бійці захищали від ворогів молоду Радянську республіку, а в засніженій Вінниці у січні 1920 року було утворено один з кращих, найталановитіших мистецьких колективів — театр імені Івана Франка. З перших днів існування до його складу увійшли А. Бучма, М. Крушельницький, О. Ватуля і ось уже сорок років незмінно стоїть здібний організатор, нині народний артист СРСР, лауреат Сталінських премій Гнат Петрович Юра.

«Заколот» за твором Дмитра Фурманова був першою п'єсою в репертуарі театру, яка з такою образною силою і глибиною зображувала події громадянської війни, революційний народ, маси, що героїчно обороняли завоювання Жовтневої революції. Згодом театр приділяв увагу кращим творам української, російської і світової драматургії, поповнює свій склад обдарованою молоддю, виховує нове покоління для українського радянського театру.

Мистецький колектив бере активну участь у розв'язанні насутих потреб дня, сміливо виводить на сцену просту людину — трудівника. З великим успіхом йдуть вистави п'єс А. Луначарського, М. Горького, В. Катаєва, І. Микитенка, М. Ірчана, М. Куліша, І. Дніпровського, Я. Мамонтова, Л. Первсмайського, а трохи пізніше з'являється безсмертна оптимістична трагедія «Загибель ескадри» С. Корнійчука.

З 1934 року разом з переходом столиці України з Харкова до міста Києва було переведено і театр імені Івана Франка. Велику симпатію завоюють у цей час п'єси «Правда» О. Корнійчука, «Майстри часу» Ів.

Кочерги та «Поетова доля» Сави Голованівського.

Напередодні війни франківці показали комедію «В степах України», а в дні Великої Вітчизняної війни п'єсу «Фронт».

Після повернення у визволений Київ театр здійснив цілий ряд сміливих і оригінальних вистав — серед них п'єси «Макар Діброва» О. Корнійчука та «Веселка» Миколи Зарудного. Багато акторів були удостоєні почесних звань та звання лауреата Сталінської премії.

За багатоплідну роботу театр було удостоєно найвищої нагороди — ордена Леніна.

Сезон у другому році семіріччя особливо відповідальний для театру імені Івана Франка: відзначається сорокарічний ювілей і йде підготовка до Декади української літератури та мистецтва в місті Москві. Окрилені словом партії, митці

діяльно розгорнули роботу — в дні Жовтневих свят було показано молодіжний спектакль «Грані алмаза» Ю. Бобошка, В. Гончарова та П. Пасєки. Незабаром глядачі побачать улюблені образи з комедії «В степах України» та п'єсу Ів. Кочерги «Свічине весілля». Проблеми виховання молоді, перебудови радянської школи підносить нова п'єса Л. Дмитерка «Дівоча доля». Нові твори для театру написали О. Корнійчук, М. Зарудний, А. Шиян, О. Левада, М. Руденко, В. Собко, Г. Плоткін та В. Минко.

Основним своїм творчим завданням тепер франківці вважають створення яскравої, високохудожньої вистави про сучасність, про життя народу Радянської України, його самовіддану працю в ім'я побудови комунізму.

Л. БАРАБАН.

Запрошуємо на конференцію

15—17 лютого 1960 року відбудеться звітно-наукова конференція кафедр, присвячена підсумкам науково-дослідної роботи професорсько-викладацького та аспірантського складу інституту за 1959 рік.

Робота розпочнеться з пленарного засідання, на якому виступлять з доповідями директор інституту, доцент М. М. Підтиченко, декан педагогічного факультету Д. Я. Шелухін, завідувач кафедри педагогіки доцент С. А. Литвинов, завідувач Київським облВНО Т. М. Шашло.

16—17 лютого працюватимуть секції: суспільних наук, педагогіки і методики співів, дошкільного виховання, психології і дефектології, мови і методики викладання мови, літератури і методики викладання літератури, фізики і методики фізики, математики і методики математики.

Звітно-наукова конференція проходитиме в актовому залі і в приміщеннях кабінетів окремих кафедр.

НАУКОВА ЧАСТИНА

Цікавими, змістовними були зимові канікули.

Студенти нашого інституту приймали в себе нових друзів — студентів московських і вільнюських вузів, які приїхали ознайомитися з життям українських колег. Швидко зав'язалася невимучена бесіда, обмін думками і враженнями.

На фото: зустріч у гуртожитку.

Фото М. Шуряка.

Новий підручник

Цими днями виходить з друку новий підручник для 10 класу середньої школи: Т. Ф. Бугайко, Ф. Ф. Бугайко та П. Д. Мисник «Українська радянська література». Ця книжка багато чим відрізняється від попередніх підручників з української літератури для 10 класу.

Тут учитель знайде літературний матеріал, розміщений за уроками, і завдання для кожного уроку, які збуджують думку учнів, примушують замислитися над вивченим матеріалом, заохочують їх прочитати і додаткову літературу.

Підручник написаний просто, дохідливо, кожна думка зрозуміла учневі й заохочує його до

поглибленого вивчення літератури. Таке збудження активності учнів відповідає сучасним вимогам, які стоять перед школою у зв'язку з перебудовою навчально-виховної роботи відповідно до «Закону про змінення зв'язку школи з життям» і про дальший розвиток системи народної освіти в СРСР.

Учителі-словесники й учні які будуть користуватися цим підручником, скажуть своє слово про нього, і автори, врахувавши їх зауваження, підготують ще кращий підручник для нової одинадцятирічної школи.

Л. КАРЛОВ,
завідуючий кафедрою
російської літератури.

Редактор **О. КАРДАШ.**